

Vrijdag 4 mei 1917 – ochtendeditie

Vandervelde en de conferentie te Stockholm.

Londen, 3 mei. Vandervelde, de voorzitter van het internationaal socialistisch bureau, loochent het bericht ten stelligste, dat hij met Huysmans, de secretaris daarvan, naar Stockholm gaat om daar aan de socialistische conferentie deel te nemen.

Tegen 15 mei is de conferentie te Stockholm door de Nederlandse vertegenwoordigers samengeroepen, die tijdelijk, en wel voor de duur van de oorlog, aan het uitvoerend comité van de internationale zijn toegevoegd. Noch de voorzitter van het internationaal socialistisch bureau noch Anseele en Bertrand, de twee andere bestendige leden van het uitvoerend comité, zijn geraadpleegd. Vandervelde zal ingevolge het besluit van de Belgische arbeiderspartij de conferentie te Stockholm niet bijwonen.

Vrijdag 4 mei 1917 – avondeditie

In de centrale commissie van de Rijksdag hebben gisteren de sprekers van verschillende partijen hun mening over de toekomst van België gegeven, maar de regering zelf liet er zich niet over uit. Een vrijzinnige wilde niet weten van een inlijving van België, maar achtte het enige middel, om te verhinderen, dat België een aanhangsel van de entente wordt, het invoeren van een politieke scheiding tussen Vlamingen en Walen. Nu in de oorlog moest Duitsland zijn genegenheid voor de Vlamingen tonen.

De staatssecretaris van binnenlandse zaken verklaarde, dat hij zich in hoofdzaak kon aansluiten bij de opvattingen van de vorige spreker over de nationale en taaltoestanden in België, die aan de politiek

jegens de Vlamingen ten grondslag liggen. Men moest echter niet te snel te werk gaan en rekening houden met de moeilijkheden. Verder bracht hij hulde aan het werk van wijlen gouverneur-generaal von Bissing.

Kolonel Marquard verklaarde, dat de keizerlijke verordening over de terugvoering van de Belgische arbeiders in het algemeen uitgevoerd is.

Een spreker van het centrum drong aan op bespoediging van de bestuurlijke scheiding en een verstandige politiek jegens de Vlamingen, die een trouw katholiek volk zijn. Een juiste kerkelijke politiek is de eerste voorwaarde voor het slagen van de politiek tegenover de Vlamingen.

Een vrijzinnig spreker waarschuwde nog, dat de leuze, volgens welke de vrede een beloning voor de gebrachte offers moest zijn, de offers slechts vermeerderde.

De Duitse partij bepleitte de noodzakelijkheid van een flankdekking voor het Rijnse industriegebied en wees op het belang van de haven van Antwerpen. Een België onder de oude dynastie zou de Vlamingen aan de Walen overleveren en voor Engeland een vesting op het vasteland scheppen. Een gemeenschappelijk voorstel van alle partijen strekt, om de rijkskanselier te verzoeken, spoedig de nodige maatregelen te treffen voor het terugbrengen van de Vlaamse dwangarbeiders uit België en Noord-Frankrijk naar hun haardsteden.

Een conservatief zegde, dat niets Duitsland zoveel kwaad had gedaan als het noodlottige woord (van de rijkskanselier) over "het onrecht jegens België". Men staat voor de vraag, of de Vlaamse kust onder Duitslands of Engels invloed moet komen. Daarover had de

staatssecretaris niets gezegd. De kust moest onder Duitse militaire invloed blijven.

Een sociaaldemocraat verklaarde zich tegen elke politiek van overweldiging. België diende hersteld te worden in een vorm, die aan de wensen van de Belgen zelf, Walen en Vlamingen, beantwoordt. Naar beide zijden moest België onafhankelijk zijn. Het proclameren van een koninkrijk Vlaanderen, dat alleen een minderheid onder de Vlamingen wenst, zou zeer verkeerd zijn. Het deporteren van Belgische arbeiders had aan alle verzoeningspogingen ernstig afbreuk gedaan. Die maatregel moest ongedaan gemaakt worden.

De hogeschool te Gent; bestuurlijke scheiding: de activisten.

Men meldt ons:

De Belgische comités van Arnhem, Den Haag, Middelburg en Scheveningen, hebben de volgende brief aan de vijf in Nederland verblijvende Belgische kamerleden, de heren Huysmans, Buysse, Terwagne, Raemdonck en van Cauwelaert, gestuurd:

Mijnheer de volksvertegenwoordiger. Naar ons inziens vereist het belang van ons land de mening van de volksvertegenwoordigers van het Belgische volk te kennen omtrent de toekomst der instellingen, die de vijand in België heeft opgericht. Met dit doel veroorloven wij ons u te verzoeken te willen antwoorden op de vragen die hier volgen: 1. Zijt ge van mening dat er niets mag overblijven van de hogeschool die de vijand te Gent heeft opgericht? 2. Zijt ge van mening dat er niets mag overblijven van alle maatregelen van bestuurlijke scheiding, begonnen door de invaller? 3. Zijt ge van mening dat de activisten als verraders van het vaderland moeten worden beschouwd en dat op hen de behandeling die ze verdienen moet worden toegepast?

Hier volgen de antwoorden:

Antwoord van Camille Huysmans: Ik zie niet zeer goed de reden, waarom u me vragen stelt aangaande de Vlaamse Beweging, waarin zeer weinigen onder u tot heden belang hebben gesteld en aangaande de activistische politiek waarvoor ik in de gelegenheid ben gesteld geweest mij ten minste vijftig maal duidelijk en ondubbelzinnig te verklaren. Ik heb de zeer levendige indruk, dat u van mij geen nieuwe verklaring verwacht. Ik ben er toe gekomen te denken dat uw vragen mij enkel gestuurd werden, omdat mijn naam voorkomt op de lijst der mandatarissen en om het zenden van uw brief aan anderen te rechtvaardigen, wiens antwoord u van meer belang is dan het mijne.

Antwoord van Arthur Buysse: Antwoord op vraag I: Ja. Het is overigens zeer eenvoudig. Die hogeschool bestaat niet voor België. Het is voldoende haar deuren te sluiten. Antwoord op vraag II: Ja. Antwoord op vraag III: Ja. Trouwens, bij de bevrijding zullen zij in het buitenland zijn. Zij zullen deel uitmaken van de stoet van spionnen, aanbrengrers en van de tros der Duitsers.

Antwoord van de heer Modeste Terwagne: Op de drie gestelde vragen luidt het antwoord: Ja.

Antwoord van A. Raemdonck: Ik meen dat alle maatregelen van de vijand in België en alle instellingen die hij er in het leven heeft geroepen, volgens alle recht nietig zijn. Bijgevolg kan er o.m. van de hogeschool die de overweldiger heeft gevormd en van de bestuurlijke scheiding niets anders overblijven dan de bittere herinnering vastgesteld te hebben dat zekere Belgen, die naam onwaardig, hun medewerking aan de vijand hebben geleend. Het onbetwistbaar recht van het Vlaamse volk op elke graad het onderwijs in zijn moedertaal te ontvangen, de krachtige tegenstand

van alle bestuurlijke scheiding gesteund op de gelijkheid van beide nationale talen zijn vragen, die door het Belgische volk alleen moeten worden opgelost. Strengere sancties zullen moeten worden genomen tegen hen, die werkelijk zullen meegeholpen hebben aan de instellingen, in het leven geroepen door de vijand in België. Deze zaak zal deze zijn van het parlement dat aan zijn plicht niet zal te kort komen.

Antwoord van Frans van Cauwelaert: Ik ben in het bezit van uw schrijven van 31 maart. Het zal u echter niets verwonderen dat na de wijze waarop enkele der ondertekenaars van uw schrijven tegenover mij hebben gehandeld, ik geen aanleiding kan vinden om op uw schrijven in te gaan. Bovendien zou ik alleen kunnen herhalen wat ik betreffende de taalkwestie tijdens de oorlog in talrijke artikelen heb geschreven, waarvan de lezing u ten overvloedige gelegenheid geeft uw nieuwsgierigheid omtrent mijn standpunt te bevredigen.

Vrij België bevat het slot van het artikel van dr. Van de Perre over de alcoholplaaq in België. In dit laatste gedeelte behandelt de schrijver het alcoholisme in verband met de herbergen, de staatskas, de landbouw; in zijn besluit zegt hij:

De meesten onder ons staan geslagen, machteloos en Goddank! allen schuldeloos tegenover de gesel, die Europa teistert.

Naast die gesel heerst een plaaq, die veel meer kwaad veroorzaakt dan de oorlog. En daaraan hebben we allemaal schuld.

Strengere en dringende maatregelen dringen zich op. Het komt er op aan, dat de wetgevers dadelijk optreden. Het ogenblik is gunstig. De alcoholvoorraad is in België uitgeput. De bevolking zal strengere maatregelen, die de toekomst van het volk moeten vrijwaren, geredelijk aannemen.

De staatskas zal er niet onder lijden. Wat zal de staat niet sparen aan zinnelozen gestichten, rechtspraak, gevangenen, enz. We mogen er ons ook aan verwachten, dat de oorlogsuitgaven zullen verminderen. En was de alcoholvoortbrengst niet de geldschietster van het militarisme? Telkens er nieuwe krijgslasten werden gelegd moest de alcoholvoortbrengst de nieuwe leningen betalen. Wat een schoner weerwraak dan die van het militarisme, dat, gevoed door de alcohol, met zich het alcoholisme zelf zou meesleuren in zijn vernieling.

Het nagaan der huidige gebeurtenissen geeft stof tot zoveel overweging.

Naarmate in de laatste 25 jaar de rijkdom, de algemene welvaart klom, naarmate klom het ongeloof, daalde het geboortecijfer, klom het militarisme, klom het alcoholmisbruik alsof de beschaving, getrokken door een vijfspan van weelde, ongeloof, alcoholisme, malthusianisme en militarisme, in een wilde vaart naar de afgrond wilde.

Aan ons te redden wat er te redden valt. Stoppen wij het span vooraleer de westerse beschaving ineensloot. Krijgen we het alcoholisme te vatten, dan zullen we veel hebben veroverd voor zijn redding. Hadden de mensen van goede wil zoveel kracht ingespannen om het alcoholisme te breken als ze besteed hebben aan het militarisme, hun steven ware beter beloond geworden. Wat mij betreft, ik herinner me het woord van onze geleerde en beminde meester Verriest, die na een kliniekles, waarin hij ons in levenden lijve de gevolgen van het alcoholisme had getoond, het woord dat het vonnis uitsprak: "Dat is het werk van een gewetenloos parlement."

Zijn vonnis was streng, te streng, want de meester vergat, dat de parlementsleden de alcoholplaag niet kenden zoals hij ze kende, al kenden ze de plaag toch voldoende om er de Kongolezen tegen te

beschermen. Maar ik, dokter, ken de kwaal. En ik hoop, dat ik geen mea culpa zou moeten slaan.

Vlaams-Belgisch Verbond (Ingezonden stuk).

's Gravenhage, 3 mei 1917.

Geachte redactie,

Het bericht, waarbij de heren A. en C. Buysse, Daneels en Van Puyvelde u hebben medegedeeld, dat zij geen deel uitmaken van het pas gestichte Vlaams-Belgisch-Verbond, verlangt een korte aanvulling. De geest, welke op de stichtingsvergadering geheerst heeft, was volkomen dezelfde als die, welke duidelijk sprak uit het voormanifest, dat bewuste heren, na zorgvuldige kennisneming, enkele dagen tevoren hebben ondertekend. De heer Cyriel Buysse was overigens op bedoelde vergadering niet aanwezig. Daar het doel van het Verbond echter geenszins is om de reeds zo menigvuldige polemieken onder Belgen te vermeederen, moge deze zaak verder rusten.

Met oprechte hoogachting.

Frans van Cauwelaert,
Voorzitter van het Vlaams-Belgisch-Verbond

Men meldt ons uit Koewacht:

Deze morgen zijn er verschillende vliegmachines over onze plaats naar België gevlogen. Vier witte waren goed zichtbaar, zeer hoog.